

DOCERE

EDİRNE TABİP ODASI DERGİSİ

Sayı: 2

Temmuz - Ağustos - Eylül 2007

ISSN 1307-4180

Dr. Ratip KAZANCIGİL Özel Sayı...

14 MART TIP HAFTASI ETKİNLİKLERİ

16 Mart Türkiye Sağlık Ortamı ve Hekim Hakları Paneli

13 Mart Müzik-Şiir Dinletisi ve Tıp Yolunda Yılbaşı Dergi ve Karikatür Sergisi

KONSER

6 Mayıs
Edirne Tabip Odası Tıp Öğrenci Kolu
EFKAN ŞEŞEN Konseri

KÜNYE

Edirne Tabip Odası Dergisi
DOCERE
Üç Aylık Mesleki Kültürel Dergi
Sayı: 2 / 2007

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Edirne Tabip Odası Adına
Dr. Memet AKBAL,
Edirne Tabip Odası Başkanı

Kapak Fotoğrafı:

Ratip KAZANCIGİL Arşivinden

Editör:

Dr.Gamze VAROL SARAÇOĞLU

Dizgi ve Basım Yeri:

Eser Matbaacılık Koll. Şti. - Edirne
0284 225 18 12

Web Sitesi:

www.edirnetabipodasi.org

E-posta:

etomail@gmail.com

Adres:

Mithatpaşa Mah. Balıkpazarı Cad. Atlığ İş
Merkezi Kat:1 No.:31 - EDİRNE

ISSN 1307-4180

"Docere" dergisinin tüm hakları Edirne Tabip Odası'na aittir. Dergide yayınlanan tüm yazılardan yazarı sorumludur.

ÜCRETSİZDİR.

Fotoğraflar; Dr. Ratip KAZANCIGİL'in
Fotoğraf Arşivindedir.

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	2
Sağlık Alanında Bir Çınar "Yrd.Doç.Dr.Ratip KAZANCIGİL".....	3
Dr.Ratip KAZANCIGİL ile Röportaj	7

Bu sayımızda:

✿ *Sağlık Alanındaki deneyimlerini, bilgilerini, zamanını bize ayırdığı ve fotoğraf arşivini bizimle paylaştığı için*

Başta

Yrd.Doç.Dr.Ratip KAZANCIGİL

olmak üzere,

✿ *Ratip Hocamızın hayatı ve çalışmalarına ilgili hazırladıkları fotoğraf ve bilgiler için*

Öğr.Gör. Nilüfer GÖKÇE'ye ve

Dr. Murat TUĞRUL'a

✿ *Ratip Hocamızla yaptıkları röportaj ve sonrası çalışmalar için,*

Dr. Erhan AKSOY ve

Dr. Gamze VAROL SARAÇOĞLU'na

Düzenleme ve önerileri için

Dr. Mevlüt YAPRAK'a,

✿ *İletişim, organizasyon ve giriş yazısı için*

Dr. Ertuğrul TANRIKULU'na

✿ *Katkılarından dolayı*

Dr. Alper EKER'e

Teşekkür Ederiz.

MERHABA

Sağlık ortamı baş döndürücü bir hızla değiştiriliyor ve beklide hiç olmadığı kadar hızlıca özelleştirmeye doğru gidiyor. Türkiye'de sağlık ortamı, geçmişinde ki kazanımlarını ve başarılarını ya hiç hatırlamıyor yada olabildiğince çarpıtılarak yerden yere vuruluyor. Ne yazık ki bunu yapanlarda şu an sağlık politikalarını üreten kadrolar. Oysa veremle, trahomla, cüzamla, çiçek hastalığı ile polio hastalığı ile ilgili bir çok başarılar bu "tu kaka" edilen sağlık sistemleri tarafından elde edilmişti. Üreme sağlığı eğitimleri, aşı eğitimleri, yerli aşı üretme çalışmaları, aile planlama çalışmaları, ana çocuk sağlığı eğitimleri gibi bir çok eğitim ve projeler o eski ve köhne denilen sağlık politikaları sayesinde olmuştu. İnsan hafızası gerçekten unutmaya çok yatkın, fakat yapılanların, özverilerin hakkını neden teslim etmiyoruz. Eğer kıymet kadir bilmez ve nankörlük edersek bir çok sağlık çalışanına haksızlık ederiz.

Geçmişin geleceği esir almasını istemiyoruz ama geçmişte yapılanları da yok sayıp haksızlık etmemeliyiz diye düşünüyoruz. Dağ bayır

demededen bebekleri aşılama için her yeri dolaşan ve bir bebeğini aşılazamazsa göz yaşlarına boğulan sağlık çalışanlarını ne çabuk unuttuk. Sağlık taramalarına giderken hayatını kaybeden, ambulansla giderken kazada yaralanan, ölen sağlık çalışanlarını ne çabuk unuttuk. Ve her şeyden korkuncu yeni özelleştirme furyasına karşı çıkanları eskilikle ve çağa ayak uyduramamakla suçlayıp marjinal gruplar diye ilan etmek olsa gerek.

Edirne Tabip Odası olarak çok şanslıyız çünkü önümüzde bize yol gösteren ve fikirlerinden yararlanacağımız bir hocamız var. 224 sayılı yasayı, sosyalizasyon sistemini yaşayan ve uygulayan bir ustamız var. Ratip KAZANCIGİL 1957-58 yıllarında Edirne Tabip Odası Başkanlığı, kesintisiz 38 yıl sağlık müdürlüğü yapmış. Kendini Edirne'ye adanmış ve Edirne'de sosyalizasyonu en iyi şekilde uygulamaya çalışmış bir hocamız. Bu sayımızı geçmişten ders alıp gelecek kuşaklara katkı sağlamak adına Sevgili hocamız Dr. Ratip KAZANCIGİL'e ayırıyoruz.

Edirne Tabip Odası
Yönetim Kurulu Adına
Dr. Ertuğrul TANRIKULU

SAĞLIK ALANINDA BİR ÇINAR...

YRD. DOÇ. DR. RATİP KAZANCIGİL

Dr. Ratip Kazancıgil, Cumhuriyetin İlk yıllarında Tıp Talebe Yurdu'ndan yetişmiş bir hekimdir. Hekimlik yıllarının büyük bir kısmı önce Aydın, Edirne, sonra tüm Türkiye'de köy köy dolaşarak, azmaklarda, sıtma ile savaşarak geçmiştir.

O, çok iyi bir yöneticidir. 40 yıldan fazla bir süre Edirne İl Sağlık Müdürü olarak hizmet vermiş, bakanlıktan, takdirnameler almıştır.

O, birleştirici, bütünleyicidir. Halkla el ele vererek Edirne'yi sağlık hizmetlerinde örnek şehir yapmıştır.

O, bir liderdir. Hep ilklere imza atmıştır.

O, çok iyi bir hocadır. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalını kurmuş, zengin kütüphanesini buraya armağan etmiştir. Öğrenciler tarafından birkaç defa yılın en sevilen hocası seçilmiştir.

Bunların dışında O, bir Edirne sevdalısı, bir Edirne aşığıdır.

Ratip Kazancıgil Hoca için yazılacak o kadar çok şey vardır ki, bizim burada birkaç sayfa içinde onu anlatmamız imkansızdır. Yine de burada elimizden geldiği kadar Ratip hocayı tanıtmaya çalışacağız.

Mahmut Ratip Kazancıgil 12 Mayıs 1920 tarihinde Malatya'da doğdu. Babası Mehmet Emin Kazancıgil, Bayındırlık Müdürlüğü'nün başkâtip olarak görev yapmakta idi.

1920 doğumlu olmasından dolayı, kendi deyimi ile bir ayağıyla Osmanlı da olmakla beraber, Cumhuriyet Döneminde eğitimini almıştır. Çocukluğu Osmanlı'dan Cumhuriyete geçiş döneminde geçmesine rağmen o, hiç sıbyan mektebine gitmemiş, medrese eğitimi almıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra tüm yurttan, eğitimde yenilik hareketleri başlamış, sıbyan mektepleri ve medreseler kapatılmış, yeni okullar açılmaya başlanmıştır. Bu eğitim hareketleri içinde yurttan Ana Sınıfları açılmıştır. Bunlardan bir tanesi de Malatya'dadır. Ailesi Ratip Bey'i bu okula gönderir.

1927 yılında O, ikinci sınıfta iken, Yeni Türk Harfleri kabul edilir. Bu harfleri öğretmek için de

Malatya'da yaz okulları açılmıştır, Ratip Bey'de bu okula devam eder. 1928 yılında ilkokul üçüncü sınıfa yeni harfleri öğrenerek başlar...

Orta ve Lise öğrenimini Malatya'da tamamlar. O dönemde, Malatya Lisesi'nde ünlü hocalar görev yapmaktadır. O, Şair Orhan Şaik Gökyay, Vasfi Mahir Kocatürk gibi ünlü edebiyat hocalarından ders almıştır. Bunların Ratip Bey'in üzerinde etkisi çoktur. Anılarında, "Bu hocaların edebiyat ve tarihi sevmemde büyük etkisi olduğunu" belirtir.

Liseyi bitirdikten sonra girmiş olduğu olgunluk sınavını kazanarak, Tıp Talebe Yurduna burslu öğrenci olarak kabul edilmiş, 1943 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun olmuştur. Mezun olduğu yıl, II. Dünya savaşının başladığı yıllardır. Göreve başlamadan askere çağrılmış; askerliğini İstanbul I. Ordu'da yedek subay olarak yapmıştır. Askerlik görevini yerine getirdikten sonra, 29.05.1946 tarihinde Aydın Sıtma Savaş Bölgesi Merkez Şubesi Tabibi aday olarak atanmıştır. Burada bir taraftan sivrisineklerle mücadele edip, diğer taraftan da bataklıkların kurutulmasında çalışmıştır. Aydın'daki çalışmaları; köy köy dolaşarak, bir yandan sıtma tedavisi, bir yandan sıtmayı bulaştıran sivrisineklerle savaş, bu arada bu savaşta dalak kontrolleri, kan muayeneleri içinde geçmiştir.

Üç yıl sıtma şube tabibi olarak çalışmış. 23.04.1949 tarihinde Aydın Sıtma Savaş Bölgesi Laboratuvar Şefi olmuştur. Aydın bölge baş-

kanlığı laboratuvarında bir yıl şef olarak çalışmış, ama yine köy hizmetlerini bırakmamıştır.

Aydın'daki, bu tedavi ve koruma hizmetlerinin dışında yapılması gereken önemli işlerden biri de, bataklikları kurutmaktır... Sıtma kaynağı olan bu bataklikların kurutulması gerekiyordu. O dönemde Sıtma Savaş Kanunu çıkmıştı. Yasaya göre, bataklikların yok edilmesi için bütün köylü vatandaşların on sekiz ile altmış yaş arasında olanların bir hafta süreyle mükellefiyet adı verilen bataklik kurutma hizmetinde çalıştırılmaları gerekiyordu. Ratip Bey, köylülerle işbirliği yaparak, onlarla birlikte bizzat kendi de çalışarak, bataklikları kurutulmasını sağlamıştır.

1950 yıllarının başlarında Aydın'dan, Trakya Sıtma Mücadele Reisi olarak Edirne'ye tayin edilmiştir. O döneme kadar bu göreve hep belli bir yaş üzerindeki atılırken, ilk defa genç bir hekim Sıtma Mücadele Reisi olarak tayin edilmişti.

O dönem de Trakya baştan aşağı sıtmalı bir bölge idi. Aydın'da olduğu gibi burada da sıtma ile mücadele etti. Bataklikların kurutulması ve sivrisineklerin yok edilmesi için savaştı. Tüm Trakya'yı köy köy dolaştı. Çeltikçilerle mücadele etti.

08.12.1955 tarihinde Trakya Sıtma Savaş Bölgesi Başkanlığı'na, 7.05.1957'de Edirne Sıtma Savaş Sürveyans Gurup Başkanlığı'na, 21.10.1959'da Edirne Sıtma Savaş Bölgeler Gurubu Başkanlığı'na, 02.02.1963'te Edirne Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürlüğü'ne atandı. Sıtma Bölge Başkanı olarak Türkiye'nin bütün bölgelerini dolaşarak, buralarda sıtma mücadelelerinde bulundu.

1950-1960 yılları arasında Sağlık Bakanlığı tarafından, sıtma konusunda yeni deyimle bilgi ve görgüsünü arttırması amacıyla, iki defa İtalya'ya gönderildi. Roma'da "Istituto Superiore di Sanita" adlı Sıtma Enstitüsü'nde bir ay süre ile kurs gördü. 1963 yılında Dünya Sağlık Teşkilatı'nın bursu ile Fransa'ya gitti. Burada Sorssans Bölgesi Halk Merkezinde, köy halk sağlığı konusunda düzenlenen kursa katıldı. UNICEF katkıları ile üç ay süre ile İsveç, Fransa, Fas, Romanya ve Yunanistan'a gitti, sağlık sistemleri ile ilgili incelemelerde bulundu, genel sağlık hizmeti ile ilgili bilgiler aldı.

12.05.1985 tarihinde Edirne İl Sağlık Müdürlüğü görevinden emekli oluncaya kadar geçen süre içerisinde, Edirne'de sağlık müdürlüğü görevi dışında, birçok idari görevlerde bulundu.

- ◆ Meriç Spor Kulübü Başkanlığı,
- ◆ Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü,
- ◆ Edirne Belediye Başkan Vekilliği
- ◆ Sanat Enstitüsü Edebiyat Öğretmenliği,
- ◆ Edirne Vali Vekilliği,
- ◆ Edirne Turizm ve Kültür Müdür Vekilliği yaptı.

Bunların dışında Edirne'de, birçok derneğin kuruculuğunu yaptı. 1952 yılında Edirne Musiki Derneği'ni, 1962 yılında Edirne'yi Tanıtma ve Turizm Derneği'nin kuruculuğunu yaptı.

1963 yılında Sağlık Hizmetleri'ne Yardım Derneği'ni kurdu. Dernek ile halkın bütünleşmesini sağlayarak, pek çok ilçe ve köyde sağlık evi ve sağlık ocağı yapılmasını sağladı. Buraların tıbbi araç ve gereçler ile donatarak, sağlık personeli de atayarak sağlık hizmeti vermelerini sağladı. Yaptığı çalışmalarla Edirne'de sağlık hizmetlerini örnek alınacak düzeye gelmesinde etkin rol oynadı. Böylece Edirne'de sağlık hizmetlerinin devletten hiçbir yardım almadan sosyalize edilmesini sağladı.

Edirne'de üniversite kurulması ile ilgili çalışmaların başlamasında büyük rol oynadı. 1975 yılında Edirne'de Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kurma ve Yaşatma Derneği'nin başkanlığına getirildi. Edirne Tıp Fakültesi'nin kurulması için yapılan çalışmalarda yer aldı.

Yaptığı başarılı çalışmaları, her zaman takdirle karşılandı. Sıtma savaşında gösterdiği üstün başarı ve liyakatten dolayı takdimnameler aldı. Ayrıca, sağlık ocağı ve sağlık evlerinin inşaatlarının milletin el ele vererek, halkın yardımıyla yaptırmasından ve bu yöndeki başarısından dolayı Sağlık Bakanlığı tarafından da takdimname ile ödüllendirildi.

Edirne İl Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürü olarak hizmet verdiği dönemde görevinde göstermiş olduğu üstün gayret ve başarıdan dolayı bakanlıkça takdimnameler verilerek ödüllendirildi.

Edirne'de Huzur Evi açılmasını sağladı.

1991 yılında Türk Tabipler Birliği tarafından verilmeye başlayan Prof.Dr. Nusret Fişek Halk Sağlığı Ödülü, halk sağlığına katkılarından

dolayı ilk defa Dr. Kazancıgil'e verildi. Bunların dışında, daha birçok ödül ve takdimnameleri bulunan Dr. Ratip Kazancıgil 2006-2007 eğitim ve öğretim yılında mezun olan tıp fakültesi öğrencileri tarafından da yılın hocası seçildi.

Ratip Hoca Öğrencileriyle...

Malatya Lisesi'ndeki hocalarından sonra, Onu etkileyen kişilerden birisi de, Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver olmuştur.

Kendisi de Prof. Dr. A. Süheyl Ünver için "Hayatımda yaşamıma yön veren kişilerden birisidir." der. Ondan etkilenir. Kendisi de bunu anılarında açık olarak dile getirir ve şöyle söyler:

"Süheyl Hocanın hayatımı yönlendiren dönemi Edirne'de başlamıştır. 1950 yılından itibaren hoca, aşağı yukarı her yıl Edirne'ye gelir, burada on gün kadar kalır, Edirne'yi dolaşır, araştırır, kalemi ve fırçası ile Edirne'yi resmederdi.

Hoca, her sabah erken kalkar, sulu boya takımını not defterini alır, Edirne sokaklarına düşer. Kendisi için enteresan gördüğü konuları, suluboya ve kara kalem resmederdi. İşte böyle bir değerle Edirne'de beraberliğimiz beni de uyardırdı."

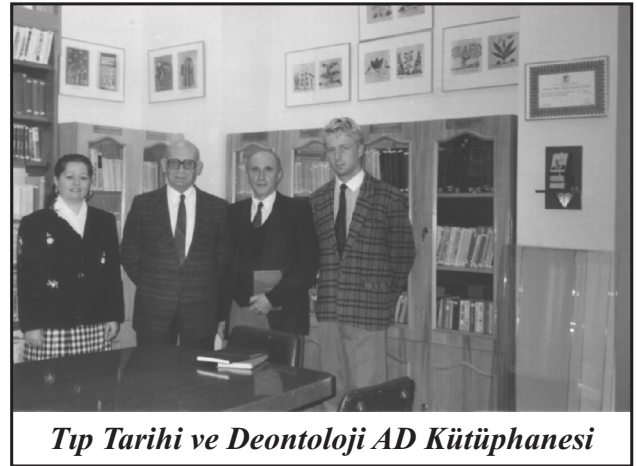
Ratip Bey, Edirne'ye geldiğinde tanıştığı ve Süheyl Hocanın da yakın arkadaşı, dostu Hafız Rakım Ertür ile bu kişilerden dinleyerek ve eserlerini okuyarak tanıdığı Dr. Rıfat Osman Bey'den de etkilenir. Onların etkisi ile Edirne araştırmalarına başlar. Onlar gibi o da artık Edirne aşığı, Edirne sevdalısı olmuştur.

Süheyl Hoca'nın, Ratip Hoca'nın hayatına ikinci etkisi ve onu yönlendirmesi Tıp Tarihi doktora çalışmalarına başlamasıyla olmuştur.

Onun ve Prof. Dr. Ekrem Kadri Unat Hoca'nın da teşvikleri ile İ.Ü.Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü'nde doktora çalışmalarına başlar. "Edirne'nin fethi tarihinden 1920 tarihine kadar geçen süre içerisinde Edirne'de Sağlık ve Sosyal yardım Kurumları ve Burada Hizmet veren Personel" başlıklı tezini hazırlayarak Tıp Tarihi doktoru olur. 1985 yılında sağlık müdürlüğünden emekli olduktan sonra, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalına Yardımcı Doçent olarak atanır ve öğretim üyesi olarak çalışmaya başlar, 1982 yılından itibaren bu fakültede bu dersleri vermektedir.

Üniversiteye geçtikten sonra, Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı'nın gelişmesi için çalışmıştır. Ratip Bey, burada göreve başladığında kendine ait bir odası yoktur. Anatomi Anabilim dalına ait bir odayı, aynı anabilim dalından Dr. Mehmet Yıldırım ile paylaşır. Bu şekilde çalışmalarına başlar. 1992 yılında yaptığı girişimler sonunda Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim dalına büyükçe bir oda verilir. Ratip Bey'in amacı burada küçükte olsa bir Müze-Kütüphane oluşturmaktır. Her zaman:

"Kütüphane Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı'nın laboratuvarıdır. Kütüphane olmazsa bu anabilim dalı da olmaz" der. Burada birinci

hedefi bir kütüphane kurmak, daha sonra bir sağlık müzesi oluşturmaktır. Kendisinin evinde yıllardır biriktirmiş olduğu kitaplardan oluşan oldukça zengin bir kütüphanesi mevcuttu. Anabilim dalına boş bir oda verilince, önce dostlarının da yardımları ile kütüphane için gerekli olan dolaplar temin edilir, kütüphane

kurulması için gerekli mekan ve ortam böylece oluşturulmuş olur. Evdeki kütüphanesini buraya taşınması ile böylece T.Ü.Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Kütüphanesi kurulmuş oldu. Kütüphanenin hemen önündeki koridorda yine dostlarının yardımlarıyla küçük bir sağlık müzesi oluşturuldu. Bu müze, daha sonra kurulmuş olan T.Ü. Sultan II. Bayezid Sağlık Müzesi'nin ilk çekirdeğini oluşturuyordu. 23 Nisan 1997 tarihinde T.Ü. Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi kurulunca buradaki eşyalar, tablolar oraya taşındı. Hatta Dr. Ratip Kazancıgil, Dr. Rıfat Osman Bey'in kızı Mihrinaz Hanımefendi tarafından kendisine verilen tüm belgeleri buraya verdi. Kendisi kütüphane oluşturacak kadar zengin bir kitap koleksiyonuna sahip olduğu kadar, aynı zamanda iyi bir arşivci ve müzecedir.

Sultan II. Bayezid Darüşşifasında bir sağlık müzesi oluşturmak Onun en büyük hayallerinden biri idi. Bunun için sağlık müdürlüğü döneminden itibaren mücadele vermekte idi. Kurulduktan sonra da gelişmesi için çalışmalar yaptı. Burayı canlandırmak için hiçbir fedakarlıktan kaçınmadı. Sonunda isteği gerçekleşti. Bugün bu müze Avrupa Müzeleri ile yarışacak duruma geldi, 2004 yılı Avrupa Konseyi Müze Ödülünü aldı.

Darüşşifa'nın medrese bölümünde bir tıp eğitimi müzesi kurulması ve külliyenin imaret kısmının yeniden canlandırılması için kurulan komisyon da aktif olarak yer aldı. Yine, Edirne Yeni Sarayı'nın bulunduğu Sarayıçi alanında bulunan Adalet Kasrı'nda Adalet Müzesi Kurulması için çalışmalar başlatıldı.

Edirne Sarayı'nın yeniden canlandırılması amacıyla 1995 yılında Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in himayelerinde düzenlenen I. Edirne Sarayı Sempozyumu'nun düzenlenmesinde etkin rol oynadı...

Edirne araştırmacısıdır. Bu konuda çalışmalar başlatarak, kendinden sonra gelenlere yol gösterici oldu. İlk Edirne şehir tarihçisi olan Hibri'nin "Enis-ül Müsamirin" adlı eserini Osmanlıca'dan Türkçeye çevirdi. Bunu Dr. Rıfat Osman Bey'in Edirne Rehnüması adlı eseri takip etti. Edirne Şehir tarihçilerinden Ahmed Badi Efendi'nin "Riyaz-i Belde-i Edirne" adlı Osmanlıca eserini Türkçeye çevirerek unutulmaktan

kurtardı. Böylece Edirne araştırmaları konusunda bir ilki başlattı. Bunları, Hafız Rakım Ertür'ün anılarından derlediği, Balkan Savaşında Edirne Savunması Günleri" takip etti. Edirne Mahalleleri Tarihi, Edirne İmaretleri, Sultan II. Bayezid Külliyesi, Edirne Şehir Tarihi Kronolojisi, Edirne Helva Sohbetleri, Edirne Kış Eğlenceleri adlı kitapları yayınladı... Dr. Rıfat Osman Bey'in "Hayatım ve Hatıratım" adlı eserini günümüz türkçesine çevirdi. Bu çalışma ile Gülhane Tıp Akademisi'nin tarihine ışık tuttu. Bu eseri, 1998 yılında Gülhane Askeri Tıp Akademisinin Kuruluşunun 100. Yıl dönümü anısına GATA tarafından bastırıldı.

Prof. Dr. H. Murat Tuğrul ile birlikte "Edirne'de Osmanlı Döneminden 2000 Yılına kalan Mîmari Eserler Albümü" adlı eseri yayınladı.

Trakya Üniversitesi'nin kuruluşunun yirminci yıl anısına "Trakya'da Yüksek Öğretim", Edirne Tıp Fakültesi'nin kuruluşunun 30. yıl dönümü dolayısıyla "Trakya'da Tıp Eğitimi Tarihi" ile 2006 yılında Edirne Valiliği tarafından yayınlanmış olan "Edirne'nin Eğitim Tarihi" adlı kitapları arkadaşları ile birlikte yayınladı.

Yöre dergisinde Prof. Dr. Süheyl Ünver, Hafız Rakım Ertür, Dr. Rıfat Osman Bey, Edirne Valisi Hacı İzzet Paşa gibi monografileri, bu derginin özel sayısı olarak çıkarttı.

Ayrıca Edirne gazetelerinde ve diğer dergilerde değişik konuları içeren çok sayıda makaleleri mevcuttur.

Halen, Dr. Rıfat Osman Bey'in "Edirne'de 25 Yıl" isimli hatıratının günümüz diline çevirisi ve Nilüfer Gökçe, Ender Bilar ile birlikte hazırladığı "Edirne Sağlık Tarihi"nin yazılması ile ilgili çalışmaları devam etmektedir.

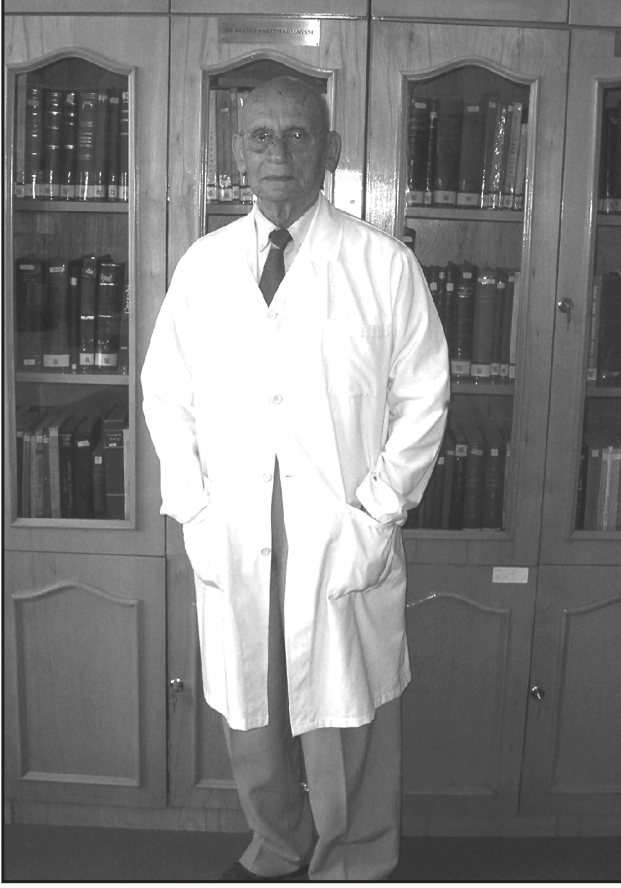
*Öğr.Gör. Nilüfer GÖKÇE
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı*

*Prof.Dr. H. Murat TUĞRUL
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji
Anabilim Dalı*

RATİP KAZANCIGİL HOCAMIZI ZİYARET ETTİK.

*O söyledi, biz dinledik; biz dinledik o anlattı.
O ne berrak bir bellek, o ne coşku, o ne heyecandı...*

SÖZ RATİPHOCAMIZ'DA...

1950 yılında Edirne'ye geldim. 1960'a kadar Sıtma Savaş Bölge Başkanı olarak çalıştım. Sıtma Savaş Bölge Başkanlığı 1960'tan sonra Sıtma Savaş Grup Başkanlığı'na dönüştü. O dönemde ben Edirne'den Zonguldak'a kadar olan bölgenin Grup Başkanlığına ve Edirne İl Sağlık Müdürlüğüne atandım. Çünkü o dönemde Sağlık Bakanlığı sağlık alanında entegre çalışma istiyordu.

Sağlık müdürü olunca ilin sağlık envanterini çıkarmaya çalıştım. Gördüğüm şeydu: Edirne Sağlık müdürlüğü de diğer illerdeki müdürlükler gibiydi; sağlık hizmetleri konusunda etkili değildi. Aktif olan yataklı tedavi kurumlarıydı. Hastane başhekimleri işlerini doğrudan valiler ve bakanlık yoluyla halletmeye çalışırlardı. Müdürlük, Bakanlıkla teşkilat arasında havale memurluğu gibiydi.

Her sağlık müdürlüğünde olduğu gibi Edirne sağlık müdürlüğünde de kıdemli, müdürlüğü parmağında yürüten bir baş katip vardı. Bu baş katip, hükümet tabipliklerine, "Sağlık Bakanlığı'ndan alınan emir ilişkide gönderilmiştir, gereğinin yapılması", yazısı ile "Sağlık Bakanlığımıza; Hastane baştabipliğinden alınan yazı örneği ilişiktir, arz olunur." yazısını daktiloda gözleri kapalı olarak yazardı. Peki, müdür orada ne yapıyordu? Hiç. Bakanlıktan gelen emri bir sekreter de yayımlar. O iş için sağlık müdürüne gerek yok ki.

Sonsuz Arayış

60 yıllık tecrübemle şunu gördüm. Türkiye sağlıkta sürekli yeni bir model arayışı içindedir. Kurtuluş savaşı sonrasında model, salgın hastalıklarla savaş için teşkilatlanmaktı. Memleketi salgın hastalıklar kırıp geçiriyordu. Başta verem, sefalet hastalığı derdik biz ona. Orta Anadolu'yu sıtma ve frengi sarmıştı; Doğu ve Güneydoğu'da trahom çok yaygındı. Çiçek, kızamık zaten her taraftaydı. O dönemin yöneticileri, başta Refik Saydam, bunları önlemek için tedbirler aldılar. Dispanserler açıldı, hatta cüzzam hastanesi, verem hastanesi, frengi hastanesi, seyyar sıtma hastaneleri, trahom hastanesi gibi hastaneler kuruldu.

Bu hastalıklar için hastaneler değil okullar bile ayrılabilirdi. İlkokuldaydım, bir gün beyaz gömlekliler geldiler hepimizi sıraya koydular. Göz kapaklarımız kaldırıp kaldırıp bakıyor ve bizi ayırıyorlardı. Sonradan anladık ki, trahomluları ayırıyorlardı. Trahomlular için Trahom mektebi diye ayrı bir ilkokul açıldı. O yönetimler haklıydılar. Öncelikle bu salgın hastalıkların durdurulması gerekiyordu. 1940'a kadar işler bu şekilde devam etti.

Behçet Uz'un Sağlık Bakanlığı döneminde Sağlık Merkezleri gündeme geldi. İlçelere, on, onbeş yataklı sağlık merkezleri kurulacak ve buralara bir çocuk, bir doğum mütehasısı, bir operatör verilecekti. Bu arkadaşlar hastalara bakacaklar, gereken hastalar ambulanslarla büyük merkezlere taşınacaktı. Bu da bir dene-

meydi ama başarılı olmadı. Çünkü; bir defa on, onbeş yataklı hastane olmaz. Her hastanenin yeterli yatağı, ayrıca röntgeni, laboratuvarı olmalıdır.

Önce Entegrasyon

224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesine Dair Kanun çıktığı günlerde Edirne ve Mersin'de bir entegrasyon denemesi başladı. Bir yandan sosyalizasyon bir yandan da entegrasyon. Arıyorlar, devamlı model arıyorlar. Hıfzıssıhha Enstitüsü'nde sağlık müdürlerine kırk beş günlük bir Entegrasyon Kursu açıldı, ben de katıldım. Hıfzıssıhhanın her hocası geldi, kendi branşını anlattı gitti. Ama kimse entegrasyonun ne olduğunu anlamadı, çünkü bize bunu anlatan olmadı. Diploma da verdiler.

Sağlık hizmetlerini tek elden idare etmek için Sıtma Teşkilatı ile Sağlık Müdürlüğü Teşkilatı birleştirildi. Eskiden ayrıydı, ayrı genel müdürlükleri vardı. Birleştirilen iki kurumun il başkanlarından biri il sağlık müdürü oldu. Edirne'de de ben sağlık müdürü oldum.

O günlerde gördüğüm manzara şuydu: Entegre çalışma demek, hizmetin tek elden verilmesi demek. Ama sağlık kurumlarının demirbaş defterleri ayrı, personelleri ayrı, araçları ayrı, Ankara'daki, bakanlıktaki muhatapları ayrı: Yataklı kurumlar genel müdürü, sıtma savaş genel müdürü, verem savaş genel müdürü, toplum sağlığı genel müdürü, genel müdür, genel müdür...

Sıtmanın UNICEF'i, Ana Çocuk'un UNICEF'i

Ana-çocuk sağlığı çalışanlarına, bir barsak paraziti araştırması yaptırmak istedim. Arkadaşlar ön çalışmala-

Ben işe başladığımda Edirne'de hastane, Havsa'da on; Keşan ve Uzunköprü'de onbeş yataklı birer sağlık merkezi vardı. Bu kurumlardan kimisinde yarım yamalak bir skopi cihazı vardı ama kullanacak uzmanı yoktu; kimisinde ise uzman vardı ama cihaz yoktu. Her sağlık merkezinde en az bir ambulans olması gerekiyordu ama o da yoktu. O tarihte, Edirne'de bile ambulans yoktu.

rını yaptılar, ihtiyaçlarını belirlediler: Mikroskopları yoktu. Sıtma teşkilatında boş duran mikroskoplar vardı. Entegre çalışacaksak eğer o mikroskobun ana-çocuk sağlığına gönderilmesi lazım. Muhasebecimi çağırdım. Çok akıllı, çok usul bilir bir bürokrat idi.

Bir laf vardır, "Müfettişin yenisinden, bürokratin eskisinden korkmak lazımdır". Çünkü yeni müfettiş ne yapacağını bilmez, mutlaka bir şeyler

bulmak için arar. Bürokratsa kırk dereden kırk su getirir. Devlet hala bürokratlar ile uğraşiyor ama başa çıkamıyor.

-Başüstüne beyefendi, dedi benim gayet terbiyeli bürokratım. Reddetmez söylediğimiz sözü, hayır demez, hepsine "Evet" der ama yine kendi bildiğini okur.

- "Derhal gönderirim efendim" dedi.

Üç beş gün geçti, göndermemiş.

- "Abdullah Bey, mikroskop gitmemiş" dedim.

- "Göndereceğiz beyefendi" dedi.

- "Hemen gönderin" dedim. Gitti. Mikroskop gitmedi. Üçüncü defa çağırdım,

- "Niçin göndermiyorsun?" dedim.

- "Beyefendi, o mikroskoplar UNICEF'in" dedi.

- "İyi ama Abdullah Bey ana-çocuk sağlığı da UNICEF'le çalışıyor."

Yeni yanıt da bürokratikti:

- "Efendim", dedi.

"O, ana-çocuk sağlığının UNICEF'i, biz sıtma UNICEF'iyiz."

- "Şimdi göndereceksin" dedim. Benim ne yapacağımı anladı ve gönderdi. Ama aslında Abdullah Bey haklıydı. Çünkü o mikroskop, Sıtma Genel Müdürlüğü tarafından Sıtma Teş-

kilatına verilmiş; Ankara'da onların zimmetinde kayıtlı. Ana-çocuk sağlığı ayrı genel müdürlük. Müfettiş geldiği zaman Abdullah Bey'den soracak,

- "Nerde bu mikroskop?" diye.

- "Ana-çocuk sağlığında." dediği zaman,

- "Senin zimmetindeki mikroskop orada ne arıyor, ya orada o mikroskobun başına bir şey gelirse ne yapacaksın?" diyecekler.

Entegrasyon, hizmeti tek elde toplayıp, eldeki olanakları ihtiyaçları olan yere sevk etmek olsa gerek dedim. Ama bize entegre olun diyen Ankara bir türlü entegre olmadı.

Şehirdeki her sağlık kurumunun etrafı duvarlarla çevrilmiş gibiydi. Hastane hükümet tabipliğine dokundurtmaz. Hükümet tabipliği köye gitmez. Kurumlar birbirinden kopuk, birbirinden sorumsuzdu. Nüfusumuzun o dönemde yüzde yetmiş köylerde yaşıyordu. Bu yüzden biz, sağlık hizmetlerini kırsal alandan başlatmak lazım diye düşündük. Hizmeti oraya götürelim. Kırsal alanda ebeler vardı. Ebe grupları, deniyordu. Edirne köylerini yirmi, otuz gruba ayırmışlar on, on beş köy bir ebeye bağlıydı.

Köy Ebeleri

Ebeler için sağlık evi falan yoktu. Ebe köyde, kendi evinde yaşardı. "Şu köy ebesini, ebe grubunu bir göreyim" dedim ve Demirhanlı köyüne gittik, muhtar odasında oturduk. Muhtar ebe hanımı çağırdı. Çoğunlukla ebe hanımlar şu şekilde gelir: Ayağı şalvarlı, kucığında bir çocuk, elinde bir çocuk... Ebe ile söyleştik:

- Kaç senedir buradasın?

- On senedir.

- Kaç köyün var?

- On bir köy.

- Kaç nüfusu var bu on bir köyün?

- Bilmem efendim.

- Kaç hamilen var?

- Bilmem efendim.

- Bir senede kaç doğum oldu?

- Bilmem efendim.

- Sen kaç doğum yaptın?

- Beş doğum.

- On köyde beş doğum mu oldu? Niye öbürlerini sen yaptırmadın?

- Almıyorlar efendim.

İşte kırsal alan bu idi Edirne'de. Başka yerler de farklı değildi. Belki en iyisi Edirne'ydi. Anadolu kim bilir ne haldeydi? Niye bu böyle kalmış? Hükümet tabipleri niye ilgilenmemişler? Sağlık müdürleri niye ilgilenmemiş?

Sağlık Müdürleri

Zaten sağlık müdürlerinin mesleki kaliteleri ve kişisel durumları da pek iç açıcı değildi. Sağlık müdürlüğüne atanan kişiler hekimdi. Ama hekimlerin çoğu, bu memleketin genel sağlık siyaseti dolayısıyla hemen uzmanlığa heves eden kişilerdi. Sağlık müdürleri uzmanlığa gide-memiş, pratisyen kalmış kişilerden oluyordu. 657 sayılı kanuna göre bir hekim sağlık müdürü olmak için on beş sene hükümet tabipliği, belediye tabipliği yapacak, bir süre de muavinlik yapacak, ondan sonra sağlık müdürü olacak. Doktor, atmış yaşına gelecek, ondan sonra sağlık müdürü olacak. O kişilerden de, ancak o kadar sağlık müdürü olur. Bu kişiler, hayattan bıkmış usanmış insanlardı. Bu sağlık müdürlerini vilayetlerde yataklı kurumlar ve diğerleri hemen koltukları altına alırlardı. Hakikatti bu. İsteyenle tartışırım ben bunu. Koltuk altına giren müdürün hastane üzerinde ve diğer kurumlar üzerine otoritesi şusu busu kalmazdı.

Köye Gitmek

Hükümet tabibi kırsal alana iki durumda giderdi. Birincisi, köyde bir cinayet olursa, savcıyla beraber gider, adli hekimlik yapardı. İkincisi, bir salgın hastalık ihbarı olursa, harcırahını alır, vasıta bulur, köye gider, bakar, koklar, bir rapor hazırlardı. Eğer anlamadığı bir durum söz konusu olursa, bu sefer köye bir uzmanın gitmesi gerekir. Bu durumda vilayete yazı yazılır, uzman görevlendirilir, harcırahı verilir, altına araba verilir. Uzman köye gider, raporunu sağlık müdürlüğüne verir. Bunların dışında köye gitmek yok. Köye gitmek ne demek, köy ne demek? Böyle bir şey yok. İşte sağlık müdürlüğüne başladığım zaman, Sosyalizasyona kadar Edirne'nin sağlık teşkilatı böyleydi.

Edirne Köylere Doktorlar Gitmiş

Önce, köylere köy ana-çocuk sağlığı istasyonları kurduk. Köylerde henüz sağlık evi falan yoktu. Önce beş altı tane ana-çocuk sağlığı istasyonu kurduk. Merkezi köylere belli günlerde hekim göndermek için pratisyen ve uzman arkadaşlarla danışarak ve anlaşarak bir program yaptık. Ana-çocuk sağlığı konusundaki aylık programları, köy muhtarlarına köy kahvelerine astırıyorduk. Hangi hekim, hangi tarihte, hangi köye gidecek herkes biliyordu. Hekim arkadaşların hepsi katıldılar, hiç katılmayan olmadı. Bunu önce Edirne'den başlattık. Ondan sonra da Uzunköprü, Keşan hekimleri kendileri katılmak istediler, biz de çıkacağız köye diye. Bu heyecan bu işi yaptırdı arkadaşlarımıza.

Önce hasta muayene edilmeliydi. Vatandaş önce kendi ihtiyacını düşünür. Ben köye önce çevre sağlığı için gitseydim, hiç kimse yüzüme bakmazdı. Çevre sağlığı ne demek; gübreleri temizle, tuvaletler falan. Evvela vereceksin. Bir yerden bir karşılık mı istiyorsun evvela sen vereceksin ve onun ihtiyacı olan şeyi vereceksin. İhtiyacı olmayanı değerlendirmez insanlar. Köyün ihtiyacı nedir? Hastasına bakılması. Koruyucu hekimlikmiş, çevre sağlığınıymuş, onlar için boş şeyler.

Onun için, öncelikle hastalara bakacaktık. Hekimlerimiz bir program dahilinde düzenli olarak köylere gidip hasta bakmaya başladılar. Köylü buna o kadar alıştı ki, bir seferinde operatör arkadaşın acil ameliyatı çıkmış, gidememişti. Köylünün birisi geldi. Şu köye falan gün filan doktor gelmedi, dedi. Nasıl bildin, dedim? Cebinden programını çıkardı. Bak, dedi. Sen demişsin ki bu gün bu köyde olacak bu doktor. Gelmedi, dedi. Ders almak gerek. Seni dinliyor çıkarı olduğu zaman.

Aklıma başka bir şey takıldı. Köyde arkadaşlarımız hastalara reçete yazıyorlar. Acaba bu

reçetelerin yüzde kaçını eczaneye gidiyor? Önemli. Eczanelerde bir tarama yaptırdım, yüzde otuzu ancak geliyordu yazılan reçetelerin.

Bunun birkaç sebebi vardı. Vatandaş, "Köye doktor gelmiş, hadi bir kendimi muayene ettireyim" diyor, laf olsun diye muayene oluyordu. İkincisi, "Bu reçeteyi ilaca çevirmek için nasıl olsa şehre gitmek zorundayım. Şehirde, gidince şehir doktoruna muayene olurum. Orada ilacımı alırım" diyordu.

Ne çıktı karşımıza, ilaç. İlacı köye götürceğiz. Henüz kimenin aklında yok böyle şeyler. Köye, nasıl ilaç göndereceksin, eczane mi açacaksın?

Açarım. Açtım. Nasıl açtım? Köye çıkan arkadaşlara danıştım. En çok hangi ilaçlar kullanılıyor? Acil ilaçlar nelerdir? Verin listesini. Verdiler. Yirmi otuz kalem ilaç. Eczacıları topladım. Bu ilaçları sizden veresiye istiyorum, dedim. Sattığım zaman borcumu vereceğim. Anlaştık. Ana-çocuk sağlığı istasyonlarına ve sonra açtığımız sağlık evlerine birer ilaç dolabı koyduk. Bu ilaçları ebe hanımlara zimmetledim. İlaçlar senin, dedim. Doktor reçete yazdığı zaman diyor ki hastaya, işte bu da ilacın. Bu kadar lira, şehirde de bu kadar lira, ister buradan al, ister git şehirden al. Reçetelerin yüzde sekseni ilaca çevrilir oldu. Köylü memnundu. O zamanın büyük gazeteleri köye doktor gitti, köye eczane açıldı, diye yazdılar.

O zamanlar herkes ilacını kendi parasıyla alıyordu. Satılan ilaçtan yüzde beş prim verince ebeler işi daha iyi takip eder oldular. İlaç tükendi mi eczaneye gidiyor, alıyordu. Mekanizma çalıştı. Ondan sonra köylü bize yanaşmaya başladı. Zaten amacım oydu, vatandaşlarımızı yanaştırmak. Böylelikle köy sağlık evlerini yapmaya başladık. Doktor gidiyor şimdi, uzman doktor gidiyor köye, ya muhtarın, ya da okulun bir odasında hasta bakıyordu. Bir yandan da biz propaganda yapıyorduk. Daha iyi bir yer olursa

daha rahat bakacağız, doğum da orda olacak vs. Halkımıza, bu fikri işledik.

Evvla personelimizi, ebeleri, hekimleri eğittik. Yoksa ebeler hemen adapte olmuş değildi. Şalvarlı mintanlı ebelerdi hepsi. Bayındırlık Müdürlüğüne sağlık evleri için plan yaptırıldı. Lojmanlı, doğum odalı, muayene odalı yüzüm üzerinde sağlık evi yaptırıldı.

Sağlık Kuruluşlarına Yardım Derneği

Bağış toplayabilmek için "Sağlık Kuruluşlarına Yardım Derneği" kurduk.

Yılın 25 Kuruş ABDİNE Sıralığı 60 6 Eylül 59 Etiler	PAZANTERİ 21 31-4375 1973 Sayı 11 Nispetiye	Edirne GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE	
--	---	--	--

Cumhuriyetin 50. Yıldönümü dolayısıyla açılmış bulunan ve ilimizin bütün sahifasına yayılan Sağlık Kuruluşlarına Yardım Kampanyası dolayısıyla Sağlık Bakanı Dr. Tanır Dr. Kazancı ile başarı mektubu yolladı

Hayırsever vatandaşlarımızın kampanyaya geniş çapta katılmaları ile bağış tutarı 544475 liraya yükseldi

Sayın Dr. Rıfat Kazancı ile Sağlık Müdürlüğü Edirne	Sayın Dr. Tanır Dr. Kazancı ile Sağlık Müdürlüğü Edirne	Sayın Dr. Tanır Dr. Kazancı ile Sağlık Müdürlüğü Edirne	Sayın Dr. Tanır Dr. Kazancı ile Sağlık Müdürlüğü Edirne
--	--	--	--

Sağlık Evleri

Bir sağlık evi 40 bin liraya çıkıyordu. Edirneli bir hayırsever vatandaşın vefatı üzerine beş yüz bin lira vasiyet bağıışı aldım derneğe. Çok büyük paraydı. Ama bu beş yüz bin lirayı ben bakanlıkla savaşıarak aldım. Çünkü beş yüz bin liraya el koyup kendileri için harcama yoluna gittiler. Sağlık Bakanlığı ile çatır çatır kavga ettim. Benim hizmet hayatım savaştır baştan sona.

Kişi bu parayı Edirne'de doğumevi yapmak üzere vasiyet etmiş. Ben vasiyet avukatıyla anlaştım, mahkemeye gittim. Bir doğum evi yerine, on tane doğumevi yaptırayım dedim köylerde. Mahkeme bizim istediğimiz yönde karar verdi.

Fakat para Edirne'ye gönderilmiyor bir türlü. Sağlık Bakanlığı'na gittim, Bakan'a durumu anlattım. Bakan yataklı kurumlar genel müdürünü çağırdı. Genel müdür, biz o parayla yeni yapılan doğum evine malzeme, mobilya yatak bilmem ne alacağız, dedi. Bakan baktı.

- "Sayın genel müdür, mahkeme kararını okudunuz mu?" dedim.

- "Okuduk" dediler.

- "Okumamışsınız" dedim. "Mahkeme kararını okumamışsınız. Sayın Bakanım emir verin mahkeme kararını getirsinler" dedim.

Genel müdür gitti mahkeme kararını getirdi.

- "Ne diyor burada? Bu para bu derneğe verilmeli, diyor, ancak harcamaları bakanlık denetlemeli, diyor. Nasıl olur da başka tarafa harcarsınız? Paranın derneğe verilmesine mahkeme karar vermiş."

Ve Bakan emir verdi de parayı derneğe alabildik.

Köylü Dili

Sağlık evi binası için gerekli paranın on bin lirası köy muhtarlığındandı, otuz bin lirasını da ben koyuyordum üzerine. Köylü vatandaşın dilinden anlayacaksın. İş yapmak istiyorsan, emir vermeyeceksin, onların diliyle konuşacaksın. Bu ne demek? Şimdi bir köye bir devlet memuru gittiği zaman köy kahvesine gider. Ağalar oturmuşlardır. Hemen dışarıdan gelen yabancıyı görür görmez safları sıklaştırırlar, bunlar

psikolojik, sosyolojik durumlardır. Gece yolda giderken bir koyun sürüsüne rastladığımız zaman araba farını görürse nasıl oluyor? aynen böyle, böyle gözlerini dikerler. Acaba bu adam bizi hangi konuda kandırmaya geldi. Çünkü gözleri korkmuştur. Kandırılmıştır köylümüz. Ellerinden alınmış malı, mülkü, parası, hayvanı, şusu busu. Böyle bakarlar tanımayan köylerde size.

Ben önce sekiz on köye bunu uyguladım, çok faydasını gördüler. Anlatıyorum, şöyle olacak böyle olacak sizden şunu istiyorum, ben şunu katacağım, neticede şu olacak, doktor gelecek, ebe gelecek, işte doğum orada olacak, diye. Vatandaşa vakit vereceksin. Siz şimdi düşünün, ben bir hafta sonra yine geleceğim kararınızı o zaman verirsiniz, tamam hadi allahısmarladık, diyeceksin.

Bir hafta sonra gidiyorum muhtar da yanımda, soruyorum, nasıl düşündünüz mü, katılacak mısınız bu işe? İki türlü cevap geliyor. Cevabın birisi;

- "Muhtar bilir efendim."

Muhtara soruyorum,

- "Ne dersin?"

Muhtar,

- "Arkadaşlar bilir efendim" diyor.

Böyle oldu mu, hiç durma orada, o işe olumsuz karar alınmıştır. Ama oraya o binayı yaptıracaksın, o evi yaptırmak savaşındasın, meydanı terk edemezsin. Ne yapıyorum? İstemeyen köyden muhtara birkaç arkadaşı hazırla, onları gelip bir köye götüreceğim, diyorum. Sonra o köyden alıyorum vatandaşı, sağlık evi yapılmış olan köye götürüyorum. Köy muhtarı da geliyor, ebe giyinmiş, hazır böyle tiril tiril onları orada oturtup ebeyi bir sınava çekiyorum onların yanında.

- "Kızım kaç köyün var, kaç hamilen var, kaç doğum yaptın, kaç hasta geldi, buraya ne kadar enjeksiyon yaptın..."

Ebe bir güzel cevaplıyor, gözler açılıyor. Sonra sağlık evi sahibi olan muhtara;

- "Sen ağaları al kahveye götür, benim burada biraz daha işim var" diyorum.

Kahveye gönderiyorum. Kahvede de eğitilmiş kişiler var. Savaş bu, başka türlü yapamazsın zırnık alamazsın. Kahveye gidiyorlar, onlar öbür köylülere soruyorlar, nasıl yaptınız bunu, sizden ne kadar para aldılar, sizden

başka şey istediler mi, istemediler mi? Orada etkileniyorlar.

Bir bakıyorsun ki sağlık müdürlüğüne gelmişler. Müdür Bey biz de sağlık evi yapmak istiyoruz, diye. Köyün içinde beğendiğim arsayı bana veriyorlar. Arsa işi çok önemli hastaların kolayca güvenle gidip gelmeleri için, köyün ortasında olmalı. Sosyalizasyonun başarısızlığının bir nedeni de sağlık evlerini köyün 3 kilometre dışında, köy merasına yaptırılmalarıdır. Gözü dönen gidip kolundan tutup zavallı ebeyi götürdü. Böyle şey olmaz.

Para Para Para

Böylece kırsal alanda yüzün üstünde sağlık evi ve on, on beş sağlık ocağı yaptık. Hepsi de harıl harıl çalışıyordu. Fakat kaynaklar yetersizdi. Bütün gücümüzü veriyor, köye doktor gönderiyoruz, harcırah veremiyoruz. Uzman doktor köye gidiyor, harcırah yok, vasıtayı şurdan buradan buluyorum, doktorun altına veriyorum. Bir sıkıntıya düştüm.

Malzeme de yoktu. Başlangıçta köy ebesinin elinde göbek kesecek makas bile yoktu, jiletle usturayla bilmem neyle kesiyordu. Dernekten ebelere ilkyardım çantaları aldık. Hekimlere de çantalar düzenledik. Ama derneğin de her şeye gücü yetmiyordu. Dünya Sağlık Teşkilatıyla işbirliği yaptık. Yüz otuz sandık yardım malzemesi aldık, Edirne'ye dağıttık. Artanı da Kırklareli ve Tekirdağ'a verdik. Fukaraların hiç bir şeyleri yoktu. Yani, malzemesiyle, personeliyle, eğitimiyle, şusuyla, busuyla her şey hazır. Yok olan para...

FIATİ 15 Nisan 1994

Edirne

GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE

Trakya da Sağlık Faaliyetleri hergün artıyor

Dr. Ratıp Kazancıgil Tekirdağ ve Kırklarelindeki Eradigasyon çalışmalarına müşavir oldu

Dr. Ratıp Kazancıgil, Trakya Bölgesi Sağlık Müdürlüğü'nde görev yapmaktadır. Dr. Ratıp Kazancıgil, Trakya Bölgesi Sağlık Müdürlüğü'nde görev yapmaktadır. Dr. Ratıp Kazancıgil, Trakya Bölgesi Sağlık Müdürlüğü'nde görev yapmaktadır.

Yazlık park ve sinema bahçelerinin hazırlanması başlandı

Yazlık park ve sinema bahçelerinin hazırlanması başlandı. Yazlık park ve sinema bahçelerinin hazırlanması başlandı.

Eğitici filmler. Sinemayı ilk götürdüğümüzde hoparlörle ilan ediyoruz. Kadın erkek çoluk çocuk herkes buyursun, bedava sinema diye köye duyuruyoruz. Perde kuruluyor.

Köylümüz şehirden gelenlere karşı daima kuşkuludur; bizi nasıl aldatacaklar, nasıl çarpacaklar diye. Çünkü aldatmış ve çarpmışız köylümüzü. Hadi vatandaş buyur, sinema başlayacak diyoruz, ben orada gözlemciyim. Bir bakıyorum ki köyün yaşlı adamları torunlarının ellerinden tutup ürkek ürkek giriyorlar salona. Girerken bir sağa, bir sola bakıyor, bedava dediler ama bilet kesecekler mi diye. Bakıyorlar kesilmiyor, oturup seyrediyorlar. Bu sefer çıkarken, acaba girerken para almadılar, çıkarken mi bizden para alacaklar diye endişeleniyorlar. Alınmayınca rahatlıyor. Halkın eğitimi dediğim budur. Rahatlıyor, bir dahaki sefer o köye sinema gönderdiğim zaman kadın erkek çoluk çocuk hepsi doluyor sinemaya. Çünkü artık anlıyorlar ki, film parasızdır ve bir çıkar beklemeden kendilerinin eğitilmesi için gösterilmektedir. İşte halkın eğitimi budur. Halkı, onların alabileceği eğitim derecesine göre eğiteceksin. Gidip de nutuk atmayacaksın orda..

Ayrıca, sağlık ev ve ocaklarının ihtiyaçlarını tamamlamadan bu işe başlandı. Bir başlasın, zamanla göndereceğiz, dendi. Olmaz kardeşim, önceden tamamlayacaktın. Tamamlamadan kapıyı açmayacaktın.

Ayrıca ocaklarda küçük çapta bir laboratuvar kurulacaktı. Albümin, şeker vs bakılacaktı O araç gereçler de tamamlanmadı her yerde. Bazı yerlerde göstermelik olsun diye "mostralık" tamamladılar. Teftiş ocakları, teftiş evleri gibi. Kendi kendimizi kandırıyoruz, ayıptır günahtır yazıktır. Yapmayalım bunları. Bu da bir başarısızlık nedeni oldu. Halk eğitilmedi, personel eğitilmedi, yeterli personel sağlanmadı, yeterli bütçe ayrılmadı ve "**Ocak**" başarısız oldu.

Bütçe Meselesi

Şimdi bir de bir bütçe var. Bu ocağın, ya da bu sağlık müdürlüğünün yıllık giderleri bu kadardır. Sen bununla idare edeceksin, dendi. Ama koruma, geliştirme, onarım vb. özel durumlarda kullanmak için ek bir para da gerekli. Örneğin,

yaptığın binanın çatısı çöktü, tamir edemiyorsun. Ek bütçe yok. Bütçeler Ankara'da düzenlendi. Edirne sağlık teşkilatının bütçesi; şuraya şu kadar, şu işe bu kadar bu işe bu kadar şeklinde belirleniyor. Sen nasıl biliyorsun Edirne sağlık teşkilatının nelere ihtiyacı olduğunu? Geçmiş senelerden tahminle olacak iş değil.

Bütçeyi vilayet yapmalı. Ben bunun kavgasını verdim ve son iki sene bütçemi kendim yaptım. Personelimi Edirne'deki sağlık müdürlüğü maaş mutemetlerinden, ambar memurlarına kadar hepsini maliyeye, mal müdürlüğüne kursa gönderdim. Bütçe nasıl düzenlenir öğrensiler diye. Bütçeyi düzenlemeyi ve buradan herhangi bransa ne kadar para ihtiyacı olduğunu belirlemeyi öğrendiler. Bütçeyi tamamladım koltuğuma aldım, muhasebecimi aldım yanıma, gittim Ankara'ya. Buyrun. İşte size bir bütçe, işte bunu düzenleyen kimseler. Kontrol edin, terslik var mı? Ve bütçeyi tanzim edip aldık geldik. Parayı bekliyoruz. Bütçeye fazla para konmamış, aktarma yapacağız, dediler. Zaten Türkiye'nin 6 aylık bütçesi var, Devletin bütçesi altı aylıktır bir senelik değil, dediler. Yeni yıl bütçesi, Ankara'da meclisten geçer tasdik edilir. Ondan sonra maliye bakanlığının transferinden geçecek diye üç ay para gelmez, üç ay sonra para gelir. Yeni bütçe tanzim edilmiştir ama hemen para yoktur. Sene sonuna yaklaşılır. Üç ay kala dondurulur, bütçede para kalmamıştır, sarfiyat durur alışveriş durur. Altı aylık bütçesi var daha. Böyle perişan bir bütçeydi. Diyelim ki senin şu kadar ton kömüre ihtiyacın var, o kadarını yazacaksın, sana o kadar para gelecek, gelen parayı da sadece kömüre sarf edeceksin. Malzemeye şu kadar para. Kış ortasında sobalarım çürüdü, nerden para alıp bunu yaptıracağım? Kömür için verilen parayla soba alamazsın. Bütçeler, sobaları, maşaları, kürekleri tamam, gelişmiş ülkelere göreydi... Soba iş yaramaz hale gelince ya da başka bir yere yeni bir soba almak gerektiğinde, ne yapacaksın, nerden alacaksın? Kömür parasından alamazsın, bu sefer yan yola sapacaksın. Yani almadığın halde kömürcüden şu kadar kömür almış gibi belge düzenleyeceksin, o parayla da soba alacaksın. Sisteme bak. Başarısızlık için her şey mevcut.

Sosyalizasyon-Soytarizasyon

Sosyalleştirmeyi on beş senede bütün Türkiye'ye yayacaklardı. On beş sene de tulum çıkacaktı Türkiye. Aksaklıklardan bahsederken, bir aksaklık daha var. 224 sayılı kanunu sağlık bakanlığı, milli eğitim bakanlığı ve bayındırlık bakanlığı, üç bakanlık birden uygulamaya koyacaklar. Sağlık bakanlığı sağlık işlerini, personeli vb. verecek. Bayındırlık bakanlığı oranın sağlık evlerini, ocaklarını yapacak, yol götürecektir. Milli Eğitim bakanlığı da okul açacak. Yani sağlık merkezi bulunan, sağlık ocağı bulunan köyün, yolu olacak, suyu olacak, elektriği olacak, okulu olacak. Bu üç bakanlık hizmeti beraber götürecekti. Bizim bakanlıkların böyle akortlu çalışmalarına imkan mı var? Bu da yapılmadı, ne oldu? Yolsuz sağlık merkezi, susuz sağlık evi, elektriksiz bilmem ne. Suçluları, başarısızlıkları burada aramak lazım yoksa sistemde değil. Ve on beş senede başaramayınca bu işi beş sene daha süre istediler meclisten. Sonra bir beş daha isteyince meclis uzatmadı. Kanun da yürürlükte olduğundan bütün Türkiye'ye, "**Sosyalize oldun.**" dediler. Hiçbir şey yoktu, hükümet tabipliği, belediye tabipliği vardı. Arkadaşlar da hemen tabelalarını ters çevirdiler, arkasına ocak tabibi dediler. Ve sosyalize olduk.

Ben bunu Bektaşinin namazına benzetirim. Bektaşiyeye sormuşlar;

- "Abdestsiz namaz kılınır mı?"

- "Ben kıldım oldu" demiş.

Sosyalizasyonun başarısızlığı sistemde değil, Bektaşiyeye zihniyetinde. Abdestsiz namaz kıldılar yani. Bütün koşullarını yerine getirmeden "Sosyalize ettik." dediler ve **Sosyalizasyon** vatandaşın dilinde "**Soytarizasyon**" oldu.

İsabetsiz yerlere yapılan o sağlık evlerine hayvan bağladılar. Onlar şimdi yıkıldı gitti. Şimdi de duyuyorum ki, köy sağlık evlerindeki ebeleri merkeze alıyorlarmış. Ne için kardeşim, ne için? Fazla mı gördünüz köylüye bir ebeyi? Layık görmüyor musunuz köylü vatandaşın sağlık hizmeti verecek bir ebeyi? Ebenin görevi sadece doğum yaptırmak değildir. Hatırımında kaldığına göre köy ebesinin on yedi ayrı görevi vardır. Pansuman da yapacak, enjeksiyon da yapacak, çevre sağlığını, salgın hastalıklarla savaşı, sağlık

eğitimi, çocuk kontrolünü, hamile kontrolünü, aşılama işlerini... yapacak. Bu görevi bu ebe şimdi merkezde oturarak nasıl yapacak? Allah rızası için yapmayın etmeyin! Etmeyin günahtır bu millete, yazıktır. Hazır gidip oturmuş ebeyi nasıl merkeze çekeceksin? Merkezde oturan ebenin köylüye gerekli hizmeti vermesi mümkün müdür?

Haftanın belli bir gününde, belli bir saatinde aile hekiminin sağlık memuru ya da ebe ile köyü ziyareti ile gerçekleşemez bu görevler. Ya onlar gittikten sonra bir şey olursa ne olacak? Lojmanlar yapılmıştı, rahat rahat oturuyorlardı, o evler ne olacak şimdi? Hayvan bağlamıyor işte. Sistemin istediği olacak. Bilenin istediği değil.

Sisteme hiç kusur bulmayalım. Kusur bizde, üretici olamıyoruz. Sistem üretmiyor. Bekleyelim Ankara'nın emrini efendim. Çok beklersin.

İlçenin birisinde bir aşı uygulaması konusunda bir anlaşmazlık çıkıyor. Nasıl, ne zaman, nereye uygulanacak? Hükümet tabibi sağlık müdürlüğünü arıyor nasıl uygulayalım diye soruyor. Müdürlük, yüksek sağlık bakanlığından gelen emir ve talimatlar gereğince uygulayın, diye cevap veriyor. Bu ne demek? Senden kesin cevap istiyor hekim, şu işi nasıl yapayım, diye. Şöyle yapacaksın diyecek bir kafa yok. Öyleyse ne duruyorsun orada? Senin yaptığımı bir sekreter de yapar. Bakanlıkla teşkilat arasında havale memuru musun? Yoksa kafanı çalıştıracak, bir şey mi üreteceksin? Bana sorun ki niçin böyle şimdi hırslanıyorsun? Niçin böyle kendini parçalıyorsun? Parçalıyorum ben hala. Bilmiyorum.

Eğitim De Şart Etik De...

Hekimlerin meslek bakımından kendilerini sürekli yenilemeleri gerekir. Çünkü hekimlik akşamdan sabaha değişen bir meslek. Bugün beyaz olan, yarın siyah olabiliyor; bugün siyah olan, yarın beyaz olabiliyor. Başarılı olmak için mesleki eğitim çok önemlidir.

Sağlık müdürlüğü açısından hemşireleri merkezde eğitmemiz mümkün olabiliyordu. Fakat hekimleri ancak yüksek ihtisas hastanelerinde veyahut batıda eğitmek mümkündü. Ben önce yapabileceğim işi yani yardımcı personelin eğitimini ele aldım. Yeni atanan ebeleri il

merkezinde bir aylık bir kursa alırdık. Bir aylık yeme, içme ve konaklama masraflarını biz karşılıyorduk. Kurs bitip köye gittikten sonra da hizmet başarısını takip ederdik. Eğer başarılı olmuyorsa bir aylığına, başarılı olan sağlık ocakları veya sağlık evlerindeki tecrübeli ebelerimizin yanına gönderirdik. Masrafları yine biz karşıladık. Bir ayın sonunda bir sınavdan geçirirdik.

Ebeye baştan söyledik;

- "Bir aylık bu eğitimi almazsanız, üç aylık merkez göreviniz çıkacak, masraflarınız da maaşından kesilecek." diye.

Fakat burada kanunla karşı karşıyayız. Ben bunu Ankara'da bir toplantısında söyledim. Sağlık müdürleri hemen itiraz ettiler.

- "Ebenin maaşından nasıl kesilir, Anayasal hakkıdır onun." diye. Kardeşim maaştan ben kesmiyorum, ebe kestiriyor. Nasıl kestiriyor? Ebe bana dilekçe veriyor. Diyor ki:

- "Efendim, ben daha evvel Edirne merkezde aldığım sağlık eğitiminden yeterince faydalanamamışım. Köylerde zorlukla karşılaşıyorum. Beni yeni bir eğitime alın ve bunun masrafını da aybaşında muhasebeci maaşından kessin." diye.

Ebe kendi rızasıyla bu dilekçeyi veriyor. Önce, dilekçeyi alıyorum. Yasal hiçbir zorluk yok, bugün de uygulanabilir. Peki bu ebe dilekçeyi vermezse ne olur, vermezse başına geleceği o biliyor. Ben yetersiz ebeyi köyde, benim bölgemde tutmam, derhal teskeresi verilir, başka yerlere gider. Ebeler gönüllü olarak eğitime gidiyordu.

Hemşireleri aile planlaması ve ana çocuk sağlığı konularında İstanbul'daki hastanelere örneğin, İstanbul'daki Zeynep Kamil Hastanesi'ne spiral uygulaması kursuna gönderirdim. Bakanlık da bu işi yapıyordu ama, Amerikan usulüyle. Her şeyi Amerika'dan alacaksın, her şeyimiz Amerika'ya benzemiş de aile planlamasını da onlara benzeteceğiz. Amerika'daki şerif, papaz, ebe işbirliğine karşılık olarak bizde de köyde imam, öğretmen ve ebe işbirliği yapacak. İmamlarımız kalkacak, spiral konusunda işbirliği yapacakmış. Olacak iş değil.

Onlara göre, bir köyde nüfus planlaması uygulanacağı zaman önce o köye eğitimciler göndereceksin. Hanım eğitimci hanımları, erkek eğitimci erkekleri kahvede veyahut şurda burada

toplayacak, bu işin nasıl yapılacağını, nasıl olacağını, faydasını anlatacak. Ve şu gün uygulamaya geleceğiz, diyecek. O gün, ebesi, hemşiresi, doktoru eğitimcisi hepsi, köye gidecek, köyde hoparlörle duyuracaklar: Biz geldik uygulamaya... Hadi buyrun! Muhtar odasında veyahut okulun bir odasına bu işlem yapılacak.

Bunu planlayanlar Türkiye'yi, türk adamını tanımlıyorlar. İlan edecekler, bizim ağalar köy kahvesinin önünde otururken hanımlar sıra sıra spiral taktırmaya gidecekler. Köylü bunun adına "Tıkaç" dedi. Kimin hanımı oradan geçiyorsa anlaşılacak niçin gittiği, herkesin gözünün önünde, olacak iş değil. Bu iş yapılmaz kardeşim ve yapılamadı, başarılı olamadı. Edirne'de ben bunun denetimini yaptırıp ve isyan ettim. Böyle yaptırmam ben bunu diye. Ebelerim, doktorlarım köylerde evlere giderek hanımlarla doğrudan doğruya görüşüyordu. Bazen öyle oluyordu ki, kocasına bile haber verilmiyordu. Ailesine de haber verilmiyordu, çünkü aile buna karşı geliyordu. Hiç kimsenin haberi olmadan bizim eğitilmiş ebemiz bu uygulamayı yapıyordu.

Ankara'dan bir heyet getirttim. "Bir köye Bakanlığın dediği usule göre gidin." dedim. "Başka bir köyün uygulamasını da ben kendi usulümce yapacağım." dedim. Yaptık. Neticede onlar hava aldılar, hiç kimseye spiral taktırmadılar. Vatandaş tanımadan ona zorla hizmet vermek bize uymaz, uymadı da. Ama biz başarılı olduk. O kadar başarılı olduk ki, örneğin Keşan'ın Pınar köyünde doğum durdu. Öğrenci bulunmadığı için okulu kapattılar. Bu derece başarılı olduk.

Önce ücretsiz eğitim, ardından paralı eğitim, sonra daha ağır eğitim. Kişi buna da uymazsa, bu bölgede ona hizmet yok. Ebeyi kursa alıyorum bakanlık benim karşıma çıkıyor: "Kursa almazsın." diyor. Nasıl olacaktı kurs? Bakanlığın uygulamasına göre, efendim bakanlık gerek gördüğü vakit vilayete emir verirmiş; vilayet falanca senelik ebeleri kursa almış; ondan sonra gönderirmiş. Bakanlık emri olmadan ben nasıl yaparmışım bu işi? Bayağı yaparım, dedim. Ben eğitilmiş olmayan ebelerin eline vatandaşımı teslim edemem. Sonunda bilgisizlik yüzünden doğumlarda şurda burada cinayet işleyecek; eğer bunun kefilisi sizseniz alın ebelerinizi, siz verin

hizmeti. Bazı ebeler de, eski ebekarı denilen mahalle ebeleri durumuna girmiş. Belediye ebesi vardı iki tane hiç unutmam, Nazile ve Nazike hanımlar, yaşlı ebeler mahalle ebesi olmuşlar artık. Şimdiki Ana Çocuk Sağlığı binasının kapısında yolu kestiler. Aramızda şöyle bir konuşma geçti:

- Müdür Bey bizi kursa alıyorsunuz.

- Evet alacağım.

- Acaba biz mektebi bitirdikten sonra yeni bir şeyler mi icat edildi?

- Evet, dedim. Eldiven diye bir şey icat edilmiş, doğumlar yapılırken şimdi ellerine öyle bir eldiven geçiriyorlarmış, bunu öğreneceksiniz.

Baktılar olacak gibi değil, Bakanlığa itiraz ettiler. Bunlarla savaşmadan masa başında oturup sağlık müdürlüğünü yönetmek, hikaye bunlar. Bakanlığa şikâyet ettiler. Ama sonuçta bakanlık bu ebeleri Tekirdağ'a ve Kırklareli'ne vermek zorunda kaldı.

Fikir Üreteceksin İdarecileri de İdare Edeceksin

Üreteceksin kardeşim, fikir üreteceksin ve bakanlığa kabul ettireceksin bunu. Bakanlığa zorlaya zorlaya kabul ettireceksin. İdarecileri, yöneticileri eğiteceksin. Yöneticileri de eğitmek lazım; valiyi, kaymakamı muhtarını, belediye reisini.

Biz, yeni bir vali, kazaya yeni bir kaymakam, sosyalleştirme dışından eski sistem bir yönetici geldiğinde ne yapıyorduk? Valiyi veya kaymakamı uygun zamanlarda yanımıza alıp teşkilatı teftişe gidiyorduk. Diyelim ki valiyi köye gittik,

hemen sağlık evine götürüyorduk. Beyefendi, buyrun sağlık evimizi bir kontrol edin, diyorduk. Bakalım beğenecek misiniz? Ebenin lojmanını, binayı gezdiriyorduk. Oturuyordu bir çay, bir kahve ısmarlıyorduk. İzin isteyip huzurunda ebe hanıma küçük bir sınav yapıyordum. Ebeyi o on yedi görevinden dolayı sorguya çekiyordum. Vali de dinliyordu. Defterlerini, kartları, çocuk kartları şunları bunları hepsini sorguluyordum.

Ne kadar pansuman yaptın, ne kadar enjeksiyon yaptın, doğum ne kadar, kaç hamilen var, hepsini soruyordum. Valinin veya kaymakamın karşısında ebeyi küçük bir sınavdan geçiriyordum. Vali bunları görüyor ve kafasına yazıyordu. Bir daha gittiğimizde, müdür bey, müsaade edersen bu sefer ebeyi ben imtihan edeyim, diyordu.

Çok faal bir valimiz, Ratip Bey ben sağlık müdürlüğünün görevini burada öğrendim, demişti. Eskişehir'den gelmişti. O valiyi sonra Amerika'ya çağırdılar. Her sene 10-15 valiyi beyin yıkamaya çağırırlar Amerika ya. O sefer Edirne valisini de çağırdılar. Vali de gitmeden önce her daireden nüfustan, tarımdan, bayındırlıktan, sağlıktan yıllık faaliyetleriniz hakkında ve kuruluş durumunuz hakkında istatistiki bilgiler istedi. Her birimiz verdik. Amerika'ya gitti.

Dönüşünde hoş geldine gittik. Ratip Bey, gel seni öpeceğim, dedi. Amerika'da vilayetlerin çalışmalarıyla ilgili bilgi istemişler, yani bizim valinin gitmeden aldığı şeyleri. Her vali anlatmış, sıra buna gelmiş. Bu da anlatmış anlatmış, sağlığa sıra gelmiş. Sağlığı anlatmana gerek yok, biz biliyoruz orayı demişler. Nerden mi biliyorlardı? Ben üç ayda bir yapılan çalışmaları, cetvel olarak Bakanlığa gönderirdim. O cetvellerin bir örneğini de Dünya Sağlık Teşkilatı Ankara

Bürosuna gönderiyordum. Onları ve Bakanlık elemanlarını her üç ayda bir buraya davet ediyor, söylemesi ayıp, kendi kesemden yedirip içiriyordum. Bütçede zaten misafire harcamak için bir ödenek yok. Hizmet etmek istiyorsan buna katlanacaksın kardeşim. Ölmedik yahu ölmedik, aç değilim açıkta değilim. Ne oldu yani fena mı oldu? Adamlar, "Biz Edirne'yi biliyoruz." demişler.

Ömür boyu bir insan için yeter bu. Bunun yapılmaması için bir sebep yok. Ama bunu böyle elini kolunu bağlayıp da havale memurluğu yapacaksın, yüksek bakanlıktan gelen emir ve talimatlar gereğine göre uygulayın dersin, durma orda kardeşim. Niye duruyorsun orada? Sözüm şu sağlık müdürüne veya şu valiye veyahut da şuna buna değil, tüm Türkiye'ye. Hiç kimseyi hedef almıyorum. Tüm Türkiye teşkilatına söylüyorum. Biz sahip çıkmazsak işte böyle oyuncak olur, papağanı olur bakanlığın. Bakanlık dediğin ne ki? Birçokları benim sınıf arkadaşımı. Bir gün toplantıda genel müdürler de var, yahu dedim bakanlık bakanlık diyorsunuz, gökten mi indiniz siz? Aynı sınıftan mezunuz, aynı yerden geldik. Seni çağırılmışlar burada personel genel müdürü olmuşsun, başka bir şey mi kazanmışsın yani buraya gelmekle? Hayır hiçbirisi başka türlü değildir. Sen onlardan hiçbir zaman geri değilsin. Gidip çekişe çekişe tartışacaksın kardeşim. Onun ötesi kuklalıktan başka bir şey değildir. Bence başarısızlığın bir nedeni de bu.

Eğitimcilerini Eğiteceksin ve Türkiye ile Tanıştıracaksın

Sistem için eğitimci yetiştiriyoruz, o da Türkiye'yi, Türk insanını tanımıyor. Çünkü öyle eğitilmiş, modern eğitim, süper eğitim görmüş. Türk insanını, spiral uygulamasına tıkaç diyen vatandaşı tanımıyor. Falancanın karısı da tıkaç tıkatmış. Sen uygulamayı öyle yaparsan herkesin gözünün önünde bu kadar başarılı olabilirsin.

Ne Demişti Hipokrat

Hipokrat yemininin son paragrafı, her şeyi anlatır.

Hipokrat kendi dönemine göre kutsal olan varlıklar üzerine yemin ediyor. Kutsal Apollon üzerine yemin ediyor. Birinci bölümde şunları şunları yapacağım diye yemin ediyor. Sonra da şunları şunları yapmayacağıma yemin ederim, diyor. Bence o yeminin en önemli yeri son iki satırıdır. Orada diyor ki; **"Eğer sözümde durur, bu dediklerimi yaparsam mesleğimi uygulamaktan duyacağım zevk ve bu yüzden toplumun bana vereceği itibar, değer bana helal olsun"**. Sonra bunu bir de tersinden söylüyor. **"Eğer sözümde durmaz, bu dediklerimi yapmazsam mesleğimi uygulamaktan duyacağım zevk ve bu yüzden toplumun bana vereceği itibar bana haram olsun."** diyor. İşte bu kadar.

İki şey var; **"Birisi mesleğini uygulamaktan zevk duymak, öbürü de toplumun göstereceği saygı."** Kazanacağım para bana helal olsun demiyor. Mesleğimi uygulamaktan duyacağım zevk bana helal olsun diyor. Mesleğini uygulamaktan zevk duyuyor musun? Herkes biraz zevk duyar, mutluluk duyar. Ama Hipokrat kadar zevk duyabiliyor musun? Ona yakın zevk duyabiliyor musun?

Etik

Etik, etik, tıbbi etik ağızlarına almışlar çiğniyorlar, çiğnene, çiğnene sakıza döndü. 14 Mart'ta Etik konfereansı verdi bizim Esin Hanım. İki saat etikten, bizim anlayamayacağımız, hayal bile edemeyeceğimiz şeylerden söz etti. Fakat Hipokrat'ın şu sözlerini söylemedi. Konferans bitince yanına gittim. Dekan Hanım da yanımdaydı. Esin Hanım, burada bize hangi gezegenin kurallarını söylediniz, ben anlamadım. Buraya bize, içinde bulunduğumuz koşullarda, şu gün piyasada, çarşıda, pazarda, hastanede uygulanan sistemin iyi veya kötü taraflarını ve bunların nasıl düzeltilebileceğini anlatacağımızı zannediyordum, dedim.

Bir teori tutturmuşlar, kendi kendilerini kandırıyorlar. Ameliyata girmeden bıçak parası alanın çık bakalım karşısına, tıbbi etik olarak, çıkabiliyor musun? Girmedeği ameliyattan bıçak parası alıyorlar. Tabelasının üzerine yazmış, profesöre muayene olmak istiyorsan şu saatte geleceksin diye. Etik midir bu, tıbbi etik midir?

Hocanın muayenehanesinin adresini etiketiyle verenler var. Adının üzerine etiketini koyan hocalar var. Fena oluyorum.

Hizmet Etmek İstiyorsan, Gerektiğinde Yöneticilerle de Savaşacaksın.

Başarısızlığın bir sebebi de sağlık teşkilatının temsilcilerinin bu bozuk duruma karşı devletle savaşmamaları. Türkan Hanım bakan olduğu zaman Ankara'ya çağırdılar beni, gittim. Bakanlığın toplantı salonunda, müsteşar da Ahmet Beydi. Bakan ve bakanlığın bütün ileri gelenleri orada. Müsteşar gündemi sordu bakana. Bakan, ben bugün taşradan gelen arkadaşımızı dinleyeceğim, dedi. Taşradan bir tek ben vardım. Ben de ta en dipte oturmuşum. Bana;

- "Anlat bakalım taşrada ne var ne yok?" dedi. Kalktım, size anlattığım gibi aynı serbest dilde, aynı kelimelerle anlattım. Kolera salgını tehlikesi vardı o zamanlar.

- "Edirne'de laboratuvar kurulmadığı için tehlike var." dedim.

Bu işlere bakan genel müdür Sabri Sarıgöl;

- "Kurulmadı mı?" dedi.

- "Hayır efendim." dedim. "Malzeme geldi, ana çocuk sağlığının deposunda duruyor, şu kadar zamandan beri, telefonu açıp sorabilirsiniz." dedim.

Bakan Sabri Bey'e döndü;

- "Sabri Bey, hani sen bana hudut boylarınca radar teşkilatı kurduğunu söylemiştin. Bak, Ratip Bey ne söylüyor?" dedi.

Dondu kaldı. Ben;

- "Sayın bakanımız, müracaatımıza rağmen laboratuvar kurulmadı." dedim. Sabri Bey;

- "Efendim migrenim tuttu benim." diye başladı.

Bakanlık korkulacak bir yer değil. Evvela efendi gibi insanca, meslektaşca anlatacaksın, olmadı mı, o zaman zorlayacaksın ve yapacaklar, mecburlar. Sağlık müdürlüğünün görevi bunlar olmalı.

Geçkinli Canlı Kan Bankası

Bir de köyde kan bankası açtım. Köyde kan bankası olur mu, demeyin. Hem de nasıl olur. Canlı kan bankası. Edirne'nin Geçkinli Köyü

vardır. Orda sağlık evi de vardır. Geçkinli Köyü halkıyla anlaştım. Kolay olmadı tabi ki. Bakanlık önce karşı çıktı. O günün bakanı Kaya Kılıçturgay'a çıktım, anlattım.

- Harika olur Ratip Bey, fevkalade olur, dedi. Ve test serumlarını gönderdi. Bütün köylülerin kan gruplarını tespit ettik ve köydeki sağlık evine, köy kahvelerine ve hastanemize asıldı. Kan ihtiyacı olunca köye telefon edilecek, ilgili kişiler gelip kan verecekler. Karşılığında biz ne yapacağız? Geçkinlilere hastanede bedava bakacağız, öncelik tanıyacağız, köyde hasta oldu mu, telefon edecekler, ambulans gönderip hastayı aldıracağız. Kanunda yasak. Kan Bankası açmak için şu şartlar gerekir. Başına hematolog gerekir. Hayır kardeşim, hiç birisi gerekmez. Ve gazeteler o zaman yazdılar. Köyde kan bankası, diye, canlı banka kardeşim. Akla uygun mu, değil mi? Ne oldu o kan bankası?

Globalleşiyoruz...

Sorduk. Koruyucu hekimlik kalktı. Sağlık ocağı stajı yaptırarak sağlık ocağı yok. En son olarak da olmayan sağlık ocakları halka bedava hizmet verecek dendi. Edirne'deki intörnler sağlık ocağı görsünler diye yarım günlüğüne Kırklareli'ne götürülüyor. Aile hekimliği geldi, devlet hastanelerinin özleştirilme ve özelleştirilme çalışmaları tam gaz devam ediyor. Globalleşiyor muyuz, neler oluyor Ratip hocam?

Yeni bir arayış, yeni bir deneme daha. Yine deneme tahtası oluyoruz. Bir gün gelecek bunun da boş oluşunu görecekler. Aile hekimliği İngiltere'de uygulanıyor, ama orası İngiltere. Bütün ihtiyaçlar giderilmiş, her şey rayına oturmuş, akortlanmış ve bundan dolayı aile hekimliği faydalı oluyor, iyi gidiyor. Bizde bu yok ki kardeşim, elindeki malzeme belli. Bugün adına sosyalizasyon, ocak tabibi de; yarın başka bir şey de. Hiç fark etmez malzeme değişmiyor, halk değişmiyor, halkın belli düzeyi değişmiyor. Bugün Türkiye iklim bakımından altı yedi bölgeye ayrılıyor değil mi? Yerleşim bakımından da böyle ayrı özellikler taşıyor. Kültür bakımından, ekonomik bakımdan, gelişmişlik bakımından altı yedi ayrı renk gösteriyor

Türkiye. Biz tek renk alıp bu altı yedi bölgeye uygulamak istiyoruz. Olmaz...

Sen Doğu'ya oranın lisanını bilmeyen doktor gönderirsen fayda etmez. Bölgenin sosyal ve kültürel yapısını bilecek kardeşim o. Mutlaka bilmesi lazım. Oranın iklimine oranın şartlarına uyacak ve oranın halkını da sağlık hizmetlerine yaşatacak bir eğitimden geçireceksin. Bunları yapmadan doğrudan doğruya gönderirsen bu da olmayacak. Öbürünün olmadığı gibi... Ama öbürünün olmayış nedenlerini konuştuk. Başarısızlığın başka nedenleri de var elbette. Hepsini masaya serip de yeni sistemi o başarısızlık nedenlerini ortadan kaldıracak şekilde hazırlamazsan, o da başarısız olur. Sağlık merkezleri başarısız oldu, hükümet tabiplikleri başarısız oldu, sağlık ocakları başarısız oldu, neden? Ana hatları ile belirttik, benim bahsetmediğim, bizim bilmediğimiz, nice etkenler olabilir. Hükümette akort yok. Bakanlıklar tamamlayıcı bir sistemle çalışmıyor. Bakanlığın içerisindeki genel müdürlüklerde akort yok. Bakanlık bile entegre değil. Her yönden, her konuda Türkiye'nin ihtiyaçlarını düşünüp önce bakanlık içi, sonra bakanlıklararası akortlar yapacaksınız. Uyumu bozanı belirleyecek, uyaracaksınız. Gerekirse kulağından tutup atacaksın. Başbakanın görevi de bu.

Ve Son Sözlerini İstedik.

Ben kesintisiz otuz sekiz yıl sağlık müdürlüğü yaptım. Çok emek harcadım. Bu kente ben hayatımı verdim, ama hamdolsun bunun yararını da gördüm. Vatandaşın saygısını da gördüm. Bu anlattıklarım boş şeyler değildir. İyi bir teze konu olacak şeylerdir.

Röportaj:

Dr. Erhan AKSOY

Dr. Gamze VAROL SARAÇOĞLU

Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Koruma ve Yaşatma Derneği'nin genel kurul toplantısında Dr. Ratıp Kazancıgil başkanlığındaki yönetim kurulu tekrar seçildi. (Foto: İhha - EdİRNE)

Edirne DMMA Koruma Derneği kongresi yapıldı

Murat TURGU

EDİRNE (İhha) - Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Koruma ve Yaşatma Derneği'nin genel kurulu toplantısında daha önce istifaya atılan Dr. Ratıp Kazancıgil başkanlığındaki yönetim kurulu tekrar seçildi.

Kongrenin, olağanüstü mü, yoksa olağan mı olduğu konusunda çıkan anlaşmazlık nedeniyle akademi öğretimi İyeni Arman Güratın toplantısı terk ettiği bildirildi.

Edirne Valisi Altatın Özkiper ile Vali Muavini Fatuk Meli'nin de konak olarak katıldıkları Genel Kurul toplantısında Divan Başkanlığını Adnan Erğin yaptı.

Dr. Ratıp Kazancıgil başkanlığındaki eski yönetim kurulu çalışma dönemlerine ait faaliyet raporunu üyelerle sundular. Faaliyet raporuna göre derneğin 362 bin lira gelir sağladığı, bunun 62 bin lirasının harcandığı, geriye 300 bin liranın kaldığı belirtildi.

Yapılan seçimlerde yönetim kurulu üyeleri Dr. Ratıp Kazancıgil, Utku Sayın, Ferit Karakurt, Sabahattin Yaz, Latif Başimen, Ali Onar, Servet Özköten getirildi.

Sağlık kuruluşları elemanlarının katıldığı toplantıda konuşan Edirne Sağlık Müdürü Dr. Ratıp Kazancıgil, "Tıp alanında bergün meydana gelen yenilikleri inceleyerek, halka daha iyi sağlık hizmetleri verebileceğimizi" söyledi. (Foto: İhha - EdİRNE)

Edirne 'de sağlık kuruluşları toplama sorunları görüştü

Murat TURGU

EDİRNE (İhha) - Sosyalizm bölgesine giren Edirne ve ilçelerdeki sağlık kuruluşları elemanlarının katıldığı toplantıda, sağlık sorunları tartışıldı.

Edirne Sağlık Müdürü Dr. Ratıp Kazancıgil'in başkanlığında yapılan toplantıda, tıp

alanında bergün bir yeniliğin doğuşunu, her ay sağlık elemanlarının bir araya gelerek, bu konular üzerinde durmasının yararlı olduğu belirtildi.

Sağlık Müdürü Dr. Kazancıgil, "Hizmetlerimiz daha rahat ve verimli bir şekilde halka götürülmesini sağlıyoruz" dedi.

AĞA KÖŞKÜ RESTAURANT

Halil - Savaş - Serkan
ÜNER

Yazlık

Kışlık

Tel: 0284 213 76 59
Adres: Sarayçı - EDİRNE

Tel: 0284 213 82 82
Karaağaç Yolu Üzeri
İki Köprü Arası - EDİRNE

www.agakosku.com